

PROTESTUJEME!*Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. (Gn 1:1)*1. čtení: Koloským 1:15-20
2:3Hlavní čtení: **Genesis 1:1-**

Milí bratři, milé sestry,

mám pro vás otázku: Co společného mají tyto písně? Černošský spirituál *Jednou budem dál*, *Modlitba pro Martu* od Marty Kubišové, *Óda na radost* od Ludwiga van Beethovena, *Bratříčku, zavírej vrátka* od Karla Kryla, *God save the Queen* od Sex Pistols, nebo *Masters of War* od Boba Dylana? Už jste tu spojitost určitě odhalili. Jsou to „protest songy“. Protestní písně, které se spojují s nějakou významnou sociální změnou. Písně, které jsou hybnou silou těchto změn. Písně, které se stanou samozvanými hymnami těchto sociálních a politických změn. Jsou to písně mírumilovné i bojovné. Mluví o jiném, alternativním řádu světa. Nebo tvrdě tepou současný řád – v něčem nespravedlivý a lživý. Takové protestní písně mají snad všechny země na světě. A není to jen záležitost posledních 150 let. Zpívaly se asi vždycky. Třeba u nás, když vzpomeneme husitskou hymnu *Kdož jsú boží bojovníci*. Nebo *Kde domov můj*, což nebyla hned státní hymna, ale původně vlastně protest song.

I v Bibli nacházíme takové protestní písně. Třeba hned na prvních stranách Bible. Abychom dětem nepletli hlavy, řekli jsme, že text Gn 1:1-2:3 je oslavou Hospodina, chválou Boha Stvořitele. A to je pravda. Rozhodně nejde o pokus vědecky vysvětlit vznik světa a vesmíru, ale o chválu Toho, který stojí za vším, co jest. A my k tomu můžeme přidat, že jde zároveň o protest song. O protestní píseň, která vykládá realitu jinak než všechny ostatní písničky těch, kteří jsou zrovna u kormidla. Genesis 1 napsali židovští učenci až v babylónském zajetí. Tedy v 6. století př. Kristem. V době, kdy židé byli celá desetiletí nuceni žít v cizí zemi, pod cizími pohanskými vládci. A měli už plné zuby všech těch veřejných oslav cizích bohů, které jejich ctitelé prohlašovali za jediné bohy plné síly a moci. Za božstva, která zřejmě porazila i toho jejich Boha, Hospodina. *Vždyť co je to za boha, mohli se ptát babylónští vítězové, který neumí ochránit své ctitele před porážkou, zkázou, krveprolitím a vyhnanstvím? Váš bůh musí být buď velice slabý, nebo mrtvý.*

A jak se to konkrétně projevuje, že Genesis 1 je protestsong? Tak, že tento text si vlastně dobírá všechny tehdy známé oslavné písně a básně, které mluví o bozích východu jako o těch, kteří stvořili svět a lidi na něm. Písně o stvořiteli Enlilovi, válečníkovi Mardukovi, bohyni chaosu Tiámatě, kterou Marduk rozsekl na dvě poloviny a z které vznikl život na nebi i na zemi. O bozích Slunce a Měsíce, Sínovi a Šamašovi. Podle starých babylóňanů to byli právě tito bohové, kteří postupně, v četných vražedných zápasech, uvedli všechno živé k životu. A právě s tímto dominantním a převládajícím názorem židé v babylónském exilu zápasili. A to se otisklo do Genesis 1-2.

Jak? Třeba tak, že jediný Bůh, o kterém se nediskutuje, jediný Bůh Tvůrce, Stvořitel, je Hospodin. Bůh, který se zjevil židům. Bůh, kterého židé ani v exilu, poražení a pokoření, zdrcení a smutní nepřestali uctívat a chválit. Jak začíná první věta Bible?

- *Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.*

Tedy: *Náš Bůh žije a existuje. O tom odmítáme polemizovat. O tom odmítáme vést spory, debaty a hádky. Tak to prostě je a basta fidli.*

Dále tím, že podle textu Genesis bohové babylóňanů vůbec neexistují. Babylóňané o nich sice mluví a uctívají je, ale přitom jejich božstva jsou jen pouhá stvoření, která náš Bůh přivedl k životu, k existenci. Marduk, patron města Babylon, „sluneční býček“, jak se mu říkalo, je podle písně Genesis jen to světlo, které na začátku Bůh stvořil. (Gn 1:3) Žádný bůh to tedy není. Tiámat, bohyně chaosu, je propastná tůň, stojatá a hluboká voda, nad kterou se vznáší Duch Boží. (Gn 1:2) Tedy opět jen součást stvoření. Jestli je nějaký vítr nad vodami, pak to není Enlil, ale Duch Boží. A Šamaš, bůh Slunce? A Sín, bůh Měsíce? (Gn 1:14-16) To jsou jen tělesa, která Bůh upevnil na nebesa a dal jim jasný řád a příkazy. Nejsou to bohové. Jsou to vesmírná tělesa, která musí svého Stvořitele poslouchat na slovo.

Náš Bůh, říkají židé, nikdy s žádným jiným bohem nemusel soupeřit o moc, bít se do krve o své postavení. Tak o těch svých bozích mluvili babylónští kněží. Náš Bůh, Hospodin, všechno tvoří sám. Ladně. Lehce a snadno. S grácií. Svým slovem. (Gn 1:3.6.9) Tedy nenásilně. Řekne – a stane se to.

Tento starý židovský protestsong se opřel i do vládnoucích vrstev. Protože jen východní králové se nazývali skutečnými potomky bohů. Jen vládcové velikých říší byli skutečnými obtisky a obrazy bohů. Ale z Genesis jsme slyšeli, že každý člověk, bez ohledu na jeho společenské postavení, je obrazem Božím. (Gn 1:27)

Bratři a sestry, zkusme pro jednou zahodit všechny ty tahanice o to, zda lze Genesis 1-2 sladit se současnými vědeckými poznatky o stvoření světa. Je to slepá ulička. Zkusme vnímat tento biblický text jako protestní píseň i v dnešní době. Situace se naprosto změnila za ta staletí, kdy tento text vznikl. Bohové starých časů jsou dávno zapomenuti. A nikdo se k nim nemodlí. Ale prosadil se úplně jiný extrém: Názor, že žádný Bůh vesmír a život v něm nestvořil. Že se to stalo náhodou. A za život v současné podobě může jen evoluce. Já vlastně nemám nic proti evoluční teorii. Jen budu vždycky protestovat proti tomu, že se z takového vědeckého názoru vyřadil Bůh. Já věřím, že za veškerým životem stojí náš Bůh – ať už svět, vesmír a život v něm, čas a prostor, vznikl jakýmkoli způsobem. Jak přesně, to nikdo z nás s jistotou neví. Ale smíme věřit, že za tím vším stojí Bůh. Pokud totiž všechno vzniklo náhodou, pak v tomto světě ani v mém životě není žádný záměr, žádný úmysl, žádný smysl, tedy ani žádná naděje. A takto já žít prostě nemůžu a nedokážu. Za vším, co jest, stojí Bůh, kterému na stvoření záleží, který má stvoření rád, který se svým stvořením stále pracuje.

Chci se také přidat k tomu, co říká Genesis 1-2 o lidech. Každý člověk je Boží obraz, a nejen někteří lidé. Nejen mocní, ale i bezmocní. Nejen zdraví, ale i nemocní. Nejen silní, ale i slabí. Nejen bohatí, ale i chudí. Nejen bílí, ale i žlutí a černí. Nejen Evropané, ale i lidé z rozvojových zemí. Nejen Češi, ale i Němci. Nejen Ukrajinci, ale i Rusové. Nejen židé a křesťané, ale i muslimové. A to chci hledat: Důležitost, význam každého člověka, který kolem mě žije a s kterým sdílím dary Božího stvoření. To je přece úkol, který nám ukládá Kristus sám, když nás vede k lásce ke všem lidem.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, všechno, co jest, Bůh stvořil skrze tebe a pro tebe. Tedy z lásky. A to proto, aby se jeho láska napořád otiskla do celého stvoření. Ved' nás k tomu, abychom žili v lásce s druhými lidmi, ale také v lásce k celému tvému stvoření. Amen.*